

12 januari 2009 www.iirp.opg

Herstelgericht werken

eForum

Hull, UK: op weg naar een herstelgerichte stad

Door Laura Mirsky

Vertaling: vertaalbureau SVAVA

Onder leiding van het Centrum voor herstelgericht werken (Hull Centre for Restorative Practices, HCRP) en het Internationale instituut voor herstelgericht werken (International Institute for Restorative Practices, IIRP) streeft de stad Hull ernaar een 'herstelgerichte stad' te worden. Het doel is dat in Hull, in economisch en sociaal opzicht een van de meest achtergestelde steden van Engeland, iedereen die met kinderen en jongeren werkt daarbij gebruik maakt van herstelgericht werken.

Nigel Richardson, directeur van de jeugdzorg (Children and Young People's Services) in Hull, heeft de leiding van het herstelgerichte initiatief. Hull, met 250.000 inwoners, waarvan 57.000 kinderen, had een bloeiende visindustrie, maar die is een aantal generaties geleden verdwenen, en de stad is er economisch niet van hersteld, zegt Richardson, met als gevolg 'weinig ambitie, een laag zelfbeeld en verhoudingsgewijs veel mensen die onder de armoedegrens leven'. Hull heeft veel geïnvesteerd in het renoveren van woningen, het stadscentrum en middelbare scholen. 'Maar', zegt Richardson, 'het heeft geen zin om zaken te renoveren als er geen sociale ervaring plaatsvindt.' Het is zijn strategie om 'nu disproportioneel in kinderen en jongeren te investeren' met herstelgericht werken als kern.

Hiermee werd in augustus 2007 een begin gemaakt. Deelnemers verplichten zich tot het implementeren van 'een expliciete manier om vorm te geven aan relaties, het bouwen aan sociale verbindingen en verantwoordelijkheid en ondertussen een forum aan te bieden waar kwaad hersteld kan worden als relaties verstoord zijn.'

Basisschool Collingwood
Resultaten zijn zeer veelbelovend

De eerste successen werden op basisschool Collingwood geboekt. In 2006, voordat herstelgericht werken werd ingevoerd, kreeg Collingwood van de onderwijsinspectie (Britain's Office for Standards in Education, Ofsted) de laagst mogelijke beoordeling: 'speciale maatregelen vereist.' Binnen twee jaar na de invoering van herstelgericht werken kreeg de school de hoogste Ofsted beoordeling: 'uitstekend'.

Estelle Macdonald, hoofdonderwijzer (directeur) van Collingwood (en nu ook hoofd van de HCRP) nam in november 2006 de school over, toen er sprake was van speciale maatregelen. Ze startte een programma op 'met kringgesprekken en een positieve insteek die erop gericht is de kinderen te vertellen welk gedrag er van ze verwacht wordt, in plaats van ze aan te spreken op dingen die ze fout doen' en 'een oplossingsgerichte aanpak bij het plannen en het oplossen van problemen'. Dit maakte veel verschil, en droeg ertoe bij dat Collingwood niet langer onder 'speciale maatregelen' viel. 'Maar', voegt Macdonald er aan toe, 'we worstelden nog steeds met de kinderen die echt een grote uitdaging vormden, die 'buiten ons systeem leken te vallen'.

Toen Macdonald over herstelgericht werken hoorde vertellen, reisde ze af naar Bethlehem in Pennsylvanië in de U.S.A., voor een opleiding en om er een herstelgerichte school te bezoeken, die bestuurd wordt door de Community Service Foundation and Buxmont Academy (een voorbeeldproject van de IIRP). Ze voerde herstelgericht werken onmiddellijk in op Collingwood. De hele staf kreeg een training in herstelgericht werken, bij de leerlingen werd het concept van herstelgericht werken ingevoerd, en twee keer per dag werd er een kringgesprek gehouden. Sindsdien heeft Collingwood 'een zeer positieve schoolcultuur opgebouwd, een buitengewoon gevoel voor gemeenschapszin ontwikkeld en de leerlingen geholpen bij het ontwikkelen van vaardigheden: zich gerespecteerd, veilig en gelukkig te voelen en in staat om het beste van hun leven te maken.

Disciplinaire maatregelen op Collingwood, voorjaar 2007 – juli 2008

98,3%	minder vaak uit de klas gestuurd
92,0%	minder vaak geen pauze
77,8%	minder rode kaarten voor gedrag tijdens de lunchpauze
75,0%	minder racistische incidenten
86,7%	verbetering van punctualiteit

Een DVD over herstelgericht werken op Collingwood is te bestellen op iirp.org/store (USA) of iirpukonlineshop.org.uk (GB)

Middelbare school Endeavour

De tweede school in Hull die herstelgericht werken invoerde was Endeavour. Hoofddocent Christopher Straker (nu ook hoofd HCRP) vertelt dat herstelgericht werken enorme gedragsveranderingen op school teweeg heeft gebracht. In het laatste Ofsted rapport werd opgemerkt dat door herstelgericht werken Endeavour een plek is geworden waar 'respect en veiligheid de norm zijn en problemen worden opgelost'. Herstelgericht werken gaat over 'mensen die hun eigen oplossing aandragen voor problemen' zegt Straker. 'Er zijn een hoop problemen door opgelost. Er wordt niet meer gepest, omdat kinderen dingen uitpraten'. Een teken dat herstelgericht werken nu de norm is, is dat 'zowel kinderen als ouders ons vragen om het te gebruiken'. Straker noemt een recent kringgesprek tussen studenten en 'dinner ladies' (die toezicht houden in de lunchpauze) over rotzooi in de kantine. 'De jeugd heeft om het kringgesprek gevraagd', zegt hij. 'Endeavour leidt 20 15jarigen op

om kinderen op andere middelbare scholen te trainen' zegt Straker, en tekent daarbij aan: 'het is belangrijk om het uit handen van professionals te halen – uit de afhankelijkheidscultuur'.

Disciplinaire maatregelen op Endeavour, voorjaar 2007 – juli 2008

45,6%	minder incidenten met verbaal geweld
59,4%	minder incidenten met lichamelijk geweld
43,2%	minder incidenten met verstorend gedrag
78,6%	minder racistische incidenten
100,0%	minder incidenten met drugsgebruik
50,0%	minder diefstalincidenten
44,5%	minder vaak voor een bepaalde tijd van school gestuurd
62,0%	minder afwezigheid van de staf (een besparing van £60.000 in 8 maanden)

Het Riversideproject

Het succes op deze scholen heeft tot het City Council's Children and Young People's Partnership geleid. In september 2007 werd in Riverside, een van de zeven deelgemeenten, gestart met een tweejarige proef met herstelgericht werken, waarbij alle professionals die met kinderen werken betrokken werden. Paul Carlile, deskundige bij het Riversideproject, heeft meer dan 3500 stafleden opgeleid, op 12 basisscholen, twee middelbare scholen, kindertehuizen, gezinsondersteunende centra, sociale diensten en gezondheidscentra, plus politie en stadswachten, pleegzorgers en vrijwilligers. Het doel is om jonge mensen, opvoeders, ouders en verzorgers in staat te stellen een manier van werken aan te reiken die persoonlijk welzijn verbetert, gepast gedrag aanmoedigt en het nemen van verantwoordelijkheid vergroot, zegt Carlile.

Dit heeft op zeven scholen in Riverside (naast Collingwood en Endeavour) tot positieve resultaten geleid.

Disciplinaire maatregelen op scholen in Riverside, voorjaar 2007- juli 2008

73,1%	minder uit de klas gestuurd
79,6%	minder leerling-leerling verbaal geweld
73,3%	minder leerling-staf verbaal geweld
57,1%	minder leerling-leerling lichamelijk geweld
83,3%	minder intern toezicht tijdens pauzes
79,4%	minder toezicht tijdens lunchpauzes
94,6%	minder incidenten doorverwezen naar de schoolleiding
75,3%	minder leerlingen die geen pauze mochten nemen
80,6%	minder dagen waarop iemand voor bepaalde tijd van school werd gestuurd

Het familieproject

Macdonald en Straker zijn enthousiast over het Familieproject, dat families rechtstreeks betreft bij het welzijn van hun kinderen, een gezamenlijke inspanning van hoofden van scholen, vertrouwenspersonen, sociaal werkers en de lokale Family Group Conferencing (FGC) service. Schooldirecteuren zoeken uit welke leerlingen de grootste problemen hebben met gedrag, spijbelen en prestaties (dat gaat vaak samen). De school neemt contact op met de familie van deze kinderen en vraagt: 'hoe kunnen we helpen?' Er worden kringgesprekken met familieleden gehouden, waar gesproken wordt over wat ze van de problemen vinden en wat ze er aan kunnen doen. Het betrekken van familieleden is voor iedereen heilzaam gebleken. Zoals Macdonald zegt: 'de families hebben echt positief gereageerd; dat ze deel uitmaken van een proces dat ze steunt, maakt het veel waarschijnlijker dat ze zich ermee verbinden en er baat bij vinden'.

Macdonald vertelde over Jack, een chronische spijbelaar, en zijn moeder, die aan het eind van haar latijn was. Jo Faulkner, vertrouwenspersoon op Collingwood (en HCRP trainer), hield een kringgesprek met Jack en zijn familie. Jack's broers en zussen zeiden: 'Mam, je hebt ons nooit naar school gestuurd. We willen niet dat het met hem net zo afloopt als met ons!' Jack verklaarde dat zijn vader zich niet met hem bemoeide, en spoorde hem aan zich voor hem in te zetten. De volgende dag rende Jack na de tweede pauze naar huis, zoals gewoonlijk, maar nu stuurden zijn ouders hem terug naar school. Sinds die tijd heeft Jack nooit meer gespijbeld, en zijn moeder houdt tegenwoordig toezicht tijdens de lunchpauze op Collingwood en steunt de school actief.

Politie

De politie van Hull maakt ook gebruik van herstelgericht werken. In december 2008 was de politie het erover eens dat herstelgericht werken ingezet kan worden voor kinderen die voor het eerst een licht misdrijf plegen, voordat er juridische stappen worden ondernomen, zegt Paul Carlile. Inspecteur Ian Dixon zegt dat alle 170 politieagenten een eendaagse introductie voor herstelgericht werken hebben gehad en dat er 65 getraind zijn om herstelgerichte conferenties op te zetten (waar slachtoffers, daders en hun aanhang bij elkaar komen om de schade die het gevolg is van fout gedrag of misdaad te herstellen). Herstelgericht werken wordt tot nu toe het meest ingezet bij buurtconflicten, zegt Dixon. Hij noemde een geval waar een oudere vrouw in een wooncomplex (sociale woningbouw) honderden keren bij de politie had geklaagd over het lawaai en het gevloek van jongeren. Een door de politie geleide conferentie met de lokale jeugd en de vrouw maakte een eind aan het lawaai en gevloek. 'Ik ben meer dan overtuigd van het nut van de praktijk' zegt Dixon. 'Het legt de verantwoordelijkheid bij de mensen zelf, ze kunnen zich niet achter het systeem verschuilen, of achter een advocaat'.

Diensten voor kinderen en jonge mensen

Herstelgericht werken blijkt uiterst succesvol op het gebied van bescherming en ontwikkeling van kinderen (Children and Young People's Services Safeguarding and Development, CYPSSD) in Hull. Hieronder valt ook pleegzorg, residentiële zorg en veldwerk. Silvia Madrid, die werkt met kinderen die onder toezicht staan en zich met ontwikkeling bezighoudt, vertelt dat alle professionals die in Hull werkzaam zijn bij CYPSSD, ook de professionals die met gehandicapte kinderen werken, een training in herstelgericht werken krijgen. Toen Madrid werkzaam was als manager van een kindertehuis, gebruikte ze kringgesprekken om kinderen op hun gedrag aan te spreken en om problemen met de politie en de burens aan te pakken. Deze aanpak is in heel Hull overgenomen, en daarmee is het strafblad van de kinderen veel korter geworden en hoeft de politie zich er veel minder vaak mee te bemoeien. Kringgesprekken worden ook gebruikt voor problemen binnen de staf. Zoals Madrid zegt: 'Herstelgericht werken heeft de staf de werktuigen gegeven om echt naar kinderen te luisteren. Het biedt ze ook de mogelijkheid om hun werkwijze onder de loep te nemen'.

eForum zal verslag blijven doen van de ontwikkelingen in Hull.